

Novela zákona o ochraně ovzduší

Kurt Dědič, kurt.dedic@mzp.cz

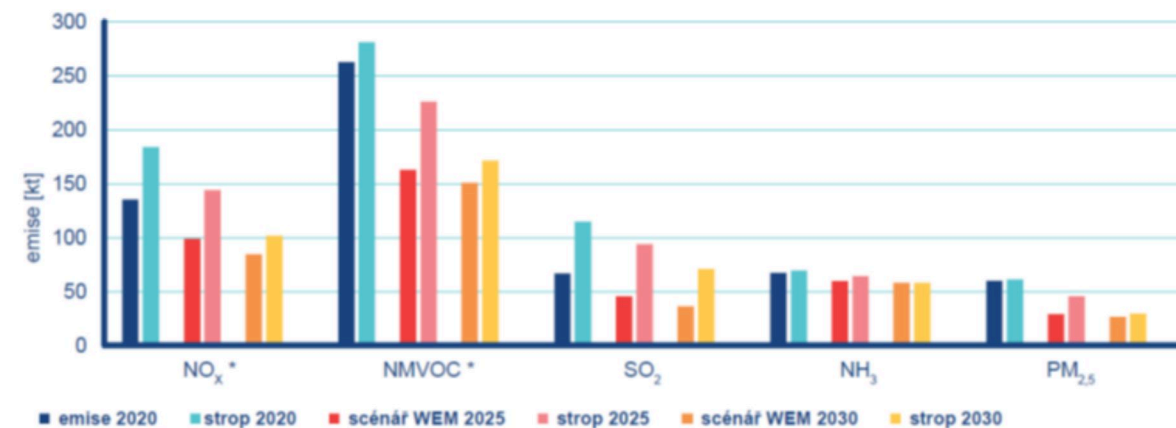
Benešov, 24.9.2024

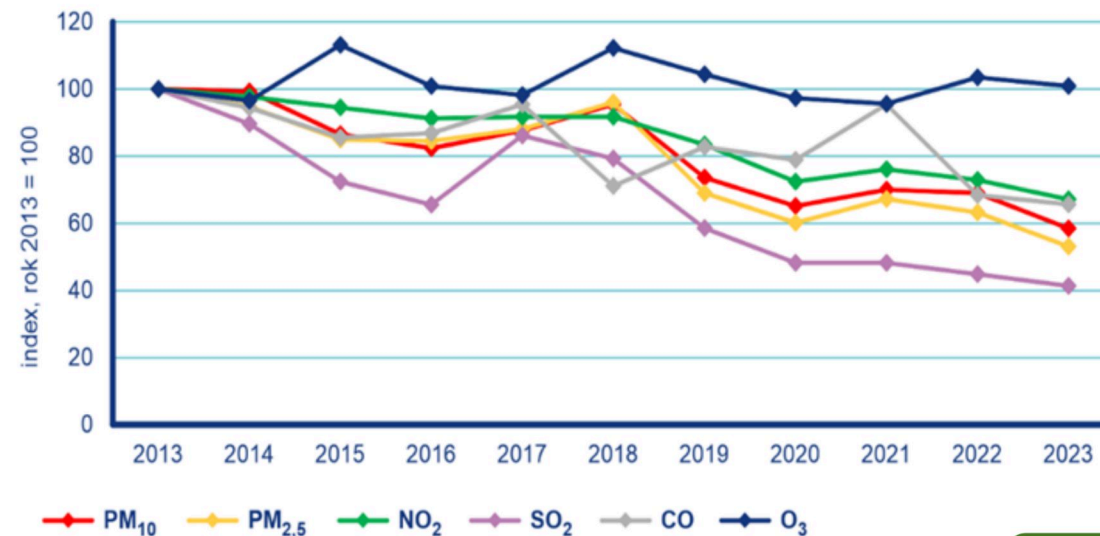
Ministerstvo životního prostředí

Východiska

- Úkol z usnesení vlády č. 917/2019 k Národnímu programu snižování emisí ČR – základní zadání v opatření ED4
- Stále dochází k překračování některých imisních limitů a stížnostem – problémy lokálního i plošného charakteru
- Revidovaná směrnice o kvalitě ovzduší výrazně zpřísní imisní limity
- Cílem je zefektivnění výkonu státní správy a nástrojů zákona a reakce na nedostatky stávajícího znění zjištěné v praxi

Poznámka: Emise NO_x a NMVOC z NFR kategorií 3B a 3D se nezahrnují.

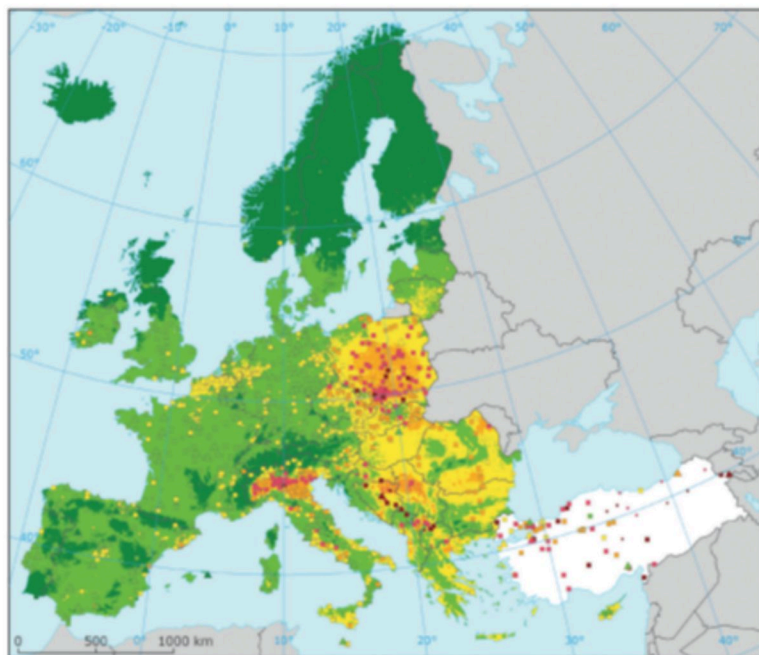

Stav kvality ovzduší 2023

Znečišťující látka	Obyvatelstvo vystavené nadlimitní koncentraci	Území s nadlimitní koncentrací	Trend koncentrací za období 2013–2023
PM ₁₀	0,003 %	0,003 %	↘
PM _{2,5}	0,01 %	0,01 %	↘
benzo[a]pyren	5,9 %	0,9 %	↘
NO ₂	0 %	0 %	↘
O ₃	0,1 %	0,1 %	↕
benzen	0 %	0 %	↘
As	0 %	0 %	↘
Cd	0 %	0 %	↘
Ni	0 %	0 %	↘
Pb	0 %	0 %	↘
SO ₂	0 %	0 %	↘
CO	0 %	0 %	↘

Evropský kontext

Suspendované částice PM_{2,5} Roční průměr

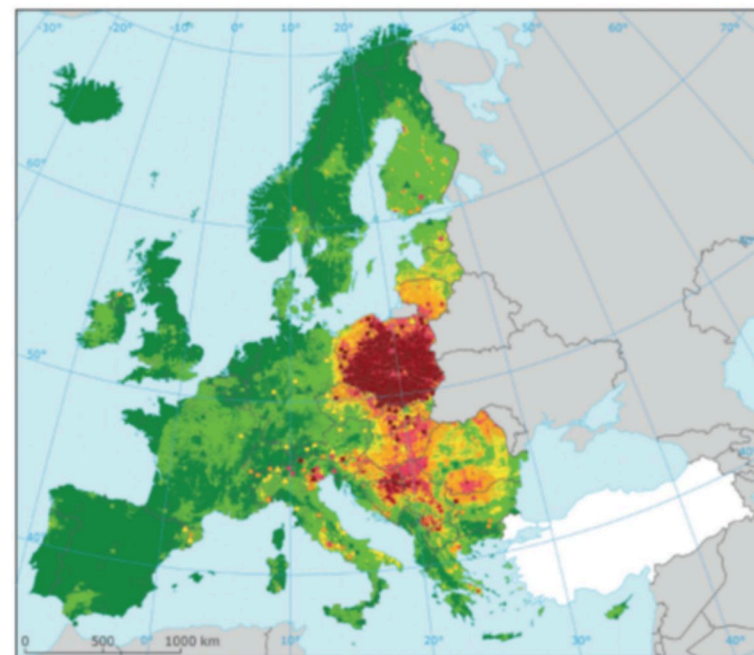
Rok: 2021

Kombinovaná venkovská a městská mapa

Rozlišení: 1 km

- ≤ 5 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$
- 5–10 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (5 = doporučená hodnota WHO)
- 10–15 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$
- 15–20 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$
- 20–25 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (20 = orientační limit)
- > 25 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (25 = imisní limit)
- území mimo mapovanou oblast
- nejsou dostupná data

- △ venkovská pozadová stanice
- městská či předměstská pozadová stanice
- městská či předměstská dopravní stanice

Benzo[a]pyren Roční průměr

Rok: 2021

Orientační mapa

Kombinovaná venkovská a městská mapa

Rozlišení: 1 km

- ≤ 0,12 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$
- 0,12–0,4 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$
- 0,4–0,6 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$
- 0,6–1 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$
- 1–1,5 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$ (1 = cílový limit)
- > 1,5 $\text{ng}\cdot\text{m}^{-3}$
- území mimo mapovanou oblast
- nejsou dostupná data

- △ venkovská pozadová stanice
- městská či předměstská pozadová stanice

Stávající kompetence obcí

- Kontroly v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší nevyjmenovaných stacionárních zdrojů (sdílená kompetence OÚ ORP s ČIŽP)
- Kontroly lokálních topenišť a odborně způsobilých osob provádějících kontroly technického stavu a provozu těchto zdrojů (OÚ ORP)
- Vydávání podrobných časových plánů provádění opatření z PZKO (obce)
- Vyhlašování nízkoemisních zón (obce)
- Vydávání regulačních řádů pro smogové situace (obce)
- Vydávání OZV k zákazu nebo omezení spalování suchých rostlinných materiálů (obce)
- Vydávání OZV k zákazu nebo omezení vybraných spalovacích zdrojů a paliv (obce)

Zadání

- Rozsah vydávání závazných stanovisek ORP a možnost uložení opatření na stacionární zdroje neuvedené v příloze č. 2 zákona přímo právními předpisy.
- Rozsah a obsah přílohy č. 2 zákona.
- Podmínky provozu zdrojů neuvedených v příloze č. 2 zákona a vybraných zdrojů uvedených v příloze č. 2 zákona.
- Rozšíření povinnosti měření emisí znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů (kontinuální měření, měření emisí VOC, apod.).
- Podmínky provádění autorizovaných činností.
- Kategorizace zdrojů v případě pochybností nebo sporů.
- Aktualizace právní úpravy nízkoemisních zón za účelem jejich zefektivnění (včetně posouzení možnosti zahrnutí lodní dopravy).
- Nastavení smogového varovného a regulačního systému.
- Důraz má být kladen na snižování administrativní zátěže, zkvalitňování podkladů pro rozhodování orgánů ochrany ovzduší a digitalizaci.

Proces

- 2018-2020 sbírány poznatky z ORP, KÚ, ČIŽP > selekce > zahrnutí do novely
- Léto 2021 – do přípravy zapojena veřejnost v rámci veřejné konzultace ke stavu ovzduší (±670 respondentů – občané, průmysl, NNO, akademici, úřady)
- Podzim 2021 – WHO zveřejnila nové doporučené hodnoty pro kvalitu vnějšího ovzduší
- Léto 2022 – Projednání novely s průmyslem, NNO a veřejnou správou
- Podzim 2022 – Evropská komise zveřejnila návrh revize směrnice o kvalitě ovzduší
- 2023 – připomínková řízení a předložení návrhu vládě (LRV)
- 2024 – projednání návrhu vládou a parlamentem
- **1.1.2025 – Očekávaná účinnost**

Zdroje

Obsah novely

- **Doplnění „závaznosti“ imisních limitů**

- Imisní limity a úroveň znečištění znečišťujícími látkami, které mají stanoven imisní limit v bodech 1 až 3 přílohy č. 1 k tomuto zákonu, jsou podkladem při pořizování územně analytických podkladů a územně plánovací dokumentace.

- **Závazná pravidla zařazování zdrojů**

- Sjednání stávající praxe, vyjasnění zařazování do sběrných kódů 11.X
- Provádí KÚ v povolení provozu

- **Upravená podoba sčítacích pravidel**

- Sjednání stávající praxe, zpřesnění transpozice MCPD a IED u spalovacích zdrojů

- **Zavedení sledování provozního parametru**

- V případech, kdy provozovatel zjišťuje úroveň znečišťování pravidelným jednorázovým měřením emisí, provádí rovněž nepřetržité sledování a zaznamenávání provozního parametru pro kontrolu správné funkce technologie ke snižování emisí nebo opatření ke snížení emisí stanoveného v povolení provozu, a to v případě stacionárních zdrojů uvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu, u kterých tak stanoví prováděcí právní předpis. Pokud není možné provozní parametr podle věty druhé stanovit, může krajský úřad namísto toho stanovit technickou podmínku provozu podle § 12 odst. 4 písm. d), která zajistí obdobnou kontrolu správné funkce technologie ke snižování emisí nebo opatření ke snížení emisí jako provozní parametr.

Obsah novely

- **Digitalizace zjišťování úrovně znečišťování**
  - Povinnost ohlašovat výsledky měření emisí elektronicky, v případě jednorázového měření přechází tato povinnost na autorizované osoby, nově bude ohlašovat také ČIŽP
- **Rozšíření povinnosti kontinuálního měření emisí**
  - Rozšíření povinností kontinuálního měření emisí na kódy
- **Povinnost ohlašovat od roku 2028 výsledky kontinuálního měření emisí on-line do ISKO (s výjimkou kotlů na zemní plyn); 5 pracovních dnů na opravu údajů, po tuto dobu se považují za nevyhodnocené údaje**
  - Změny ve spolupráci, vydávání a aktualizaci PZKO
  - Spolupráce a závaznost rozšířena i na ústřední orgány státní správy, ostatní orgány státní správy (stavební úřady)
  - Lhůta na vydání PZKO prodloužena na 24 měsíců, možnost vydání společných PZKO pro více zón
  - Závazná část PZKO se bude vydávat opatřením obecné povahy, časové plány obcí budou na stránkách MŽP
  - Vyjasnění vazeb na NPSE a další koncepce, aktualizace jen v případě nepříznivého vývoje
- **Rozšíření pravomocí obcí pro případ smogové situace**
  - Obce budou moci nově na základě regulačního řádu v době smogové situace omezovat také stavební činnost, doplňková lokální topeniště, spalování v otevřených ohništích, nevyjmenované zdroje a zvýhodnit VHD

Obsah novely

- **Zavedení minimálních vzdáleností zdrojů a domů**
  - Orgány ochrany ovzduší budou mít nově povinnost vycházet také z minimálních vzdáleností mezi stacionárním zdrojem a stanovenými plochami vymezenými v územním plánu
  - Nebude se vztahovat na modernizace zdrojů, pokud se nebudou zvyšovat emise, a na dobývací prostory
- **Povinnost vyhodnocovat zkušební provoz**
  - Provozovatel bude mít nově povinnost do 3 měsíců od skončení zkušebního provozu předložit KÚ zprávu o výsledcích zkušebního provozu dle zákonem definovaného obsahu
- **Zavedení rozhodování v pochybnostech**
  - V pochybnostech rozhoduje krajský úřad
- **Digitalizace a úprava systému nízkoemisních zón, zavedení nízkoemisního poplatku**
  - Vydat bude moci rada obce nařízením; zrušení povinnosti obchvatu a nově možnost zpoplatnění vjezdu do NEZ
  - Elektronizace emisních plaket, informační systém NEZ
- **Zvýšení sazeb poplatků a úprava výnosů**
  - Zálohy až od 1 mil. Kč; sazby navýšeny o inflaci za minulé roky + návrh na inflační doložku
  - Výnosy nově SFŽP 50 %, kraje 25 %, MŽP 25 %

Obsah novely

- **Nové povinnosti stavebníků při stavební činnosti**
  - Nová povinnost zhotovitelů záměrů dodržovat opatření k předcházení vzniku prašnosti a k omezování jejího šíření v souladu s přílohou č. 10
  - Kontrolním orgánem OÚ ORP
- **Změny u autorizací**
  - Parametrické úpravy procesu vydávání autorizace
  - Zavedeny nově přestupky autorizovaných osob
- **Změny v přestupcích**
  - Doplněny chybějící přestupky
  - Přestupky u nevyjmenovaných zdrojů budou projednávat pouze OÚ ORP

Zpřísnění imisních limitů dle revize směrnice kvality ovzduší

Arsenic (As)	
Calendar year	6,0 ng/m ³
Cadmium (Cd)	
Calendar year	5,0 ng/m ³
Nickel (Ni)	
Calendar year	20 ng/m ³
Benzo(a)pyrene	
Calendar year	1,0 ng/m ³

Revize směrnice o kvalitě ovzduší zavádí přísnější imisní limity, bude zveřejněna v Úředním věstníku EU cca v listopadu 2024 – **transpozice do českého práva proběhne do pol. roku 2027.**

Červeně označené polutanty není dle analýzy MŽP možno dostat pod hladinu nového imisního limitu pomocí existujících závazných opatření a **bude třeba pro ně přijmout zcela nová opatření v rámci aktualizace programů zlepšování kvality ovzduší a revize legislativy.**

Pozor: nové imisní limity budou závazné již od roku 2026, jelikož evropská směrnice vyžaduje jejich dosažení fakticky před termínem jejich účinnosti (2030). **Opatření je třeba přijmout a realizovat ihned po transpozici směrnice do zákona o ochraně ovzduší.**

Limit value	Původní IL		Revize AAQD - od 2030	
PM _{2.5}				
1 day	/		25 µg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year
Calendar year	25 µg/m³		10 µg/m³	
PM ₁₀				
1 day	50 µg/m³	not to be exceeded more than 35 times per calendar year	45 µg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year
Calendar year	40 µg/m³		20 µg/m³	
Nitrogen dioxide (NO ₂)				
1 hour	200 µg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year	200 µg/m³	not to be exceeded more than 3 times per calendar year
1 day	/		50 µg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year
Calendar year	40 µg/m³		20 µg/m³	
Sulphur dioxide (SO ₂)				
1 hour	350 µg/m³	not to be exceeded more than 24 times per calendar year	350 µg/m³	not to be exceeded more than 3 times per calendar year
1 day	125 µg/m³	not to be exceeded more than 3 times per calendar year	50 µg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year
Calendar year	/		20 µg/m³	
Benzene				
Calendar year	5 µg/m³		3,4 µg/m³	
Carbon monoxide (CO)				
maximum daily 8-hour mean (1)	10 mg/m³		10 mg/m³	
1 day	/		4 mg/m³	not to be exceeded more than 18 times per calendar year

Zpřísnění imisních limitů dle revize směrnice kvality ovzduší a přijetí nových opatření

„Čl. 19.4 Pokud **od 1. ledna 2026 do 31. prosince 2029 v zóně** nebo územní jednotce **překročí úrovně znečišťujících látek jakoukoli mezní hodnotu nebo cílovou hodnotu, které má být dosaženy do 1. ledna 2030**, jak je stanoveno v tabulce 1 oddílu 1 přílohy I a v části B oddílu 2 přílohy I, a aniž je dotčen odst. 2 třetí pododstavec tohoto článku, **vypracují členské státy plán postupu v oblasti kvality ovzduší pro dotčenou znečišťující látku** s cílem dosáhnout příslušných mezních hodnot nebo cílových hodnot do uplynutí lhůty pro jejich dosažení. Tyto plány postupu v oblasti kvality ovzduší **se vypracují co nejdříve, avšak nejpozději do dvou let po kalendářním roce, během něhož bylo překročení zaznamenáno.**“

(Plán postupu v oblasti kvality ovzduší = program zlepšování kvality ovzduší, jehož cílem je dosáhnout imisního limitu před uplynutím roku 2030)

Překročení nových limitů bude pravděpodobně zaznamenáno již v roce 2026 – během dvou let se musí vypracovat a přijmout nová opatření programů zlepšování kvality ovzduší, tj. do konce roku 2028. Tyto programy budou obsahovat opatření, která musí nejpozději do roku 2030 zajistit dosažení nových imisních limitů.

Tzn. že v průběhu roku 2029 bude po ministerstvech, obcích a krajích, případně dalších aktérech, vyžadována mimořádná aktivita a úsilí v oblasti zavádění opatření na snižování znečištění ovzduší.

Štěstí přeje připraveným aneb Výzva č. 10/2024

- Čím více se nám nyní podaří (dobrovolně) zrealizovat existující opatření dobré praxe v oblasti ochrany ovzduší, tím menší administrativní a finanční dopad bude mít zpřísnění imisních limitů dle revize směrnice a přijetí nových závazných opatření budoucích programů zlepšování kvality ovzduší.
- Proto MŽP otevřelo **novou výzvu z Národního programu Životního prostředí na podporu realizace opatření programů zlepšování kvality ovzduší a podpůrných opatření.**
- Podpůrná opatření jsou za stávajících podmínek pouze doporučena (dobrá praxe), jelikož cílí na další zlepšování kvality ovzduší pod úroveň stávajících imisních limitů.
- **Podpůrná opatření budou podkladem pro vznik budoucích opatření pro dosažení nových imisních limitů, neboť představují souhrn všech standartních možností veřejné správy k regulaci znečištění ovzduší v území, které spravují.**

Vyzva c. 10/2024 – důležité informace

Poskytovaná podpora: Finanční příspěvek na nového pracovníka v agendě ochrany ovzduší, který administrativně zajistí přípravu akčního plánu realizaci opatření uvedených v programech zlepšování kvality ovzduší a podpůrných opatření. Po vydání akčního plánu dotovaný pracovník podporuje realizaci těchto opatření (např. může pomáhat s kontrolou kotlů, zadáváním veřejných zakázek, hledáním informací o dostupných dotačních výzvách určených samosprávě k vlastní realizaci opatření akčního plánu apod.). **Pracovní náplň dotovaného pracovníka může z velké části ovlivnit žadatel, pokud se bude jednat o činnosti související s ochranou ovzduší!**

Kdo může žádat: Kraje, obce s rozšířenou působností, hl. m. Praha a městské části hl. města Prahy s postavením obce s rozšířenou působností – **stav kvality ovzduší na území obce a kraje není rozhodný!** Výzva cílí na další zlepšování kvality ovzduší, nikoliv na dosažení stávajících (starých) imisních limitů.

Výše příspěvku: Podpora je stanovena ve výši **30 000,- Kč za jeden měsíc**, jako příspěvek pro pokrytí osobních nákladů plného úvazku pracovníka.

Termíny: Zahájení příjmu žádostí: **1. 10. 2024** od 10:00 hodin, ukončení příjmu žádostí: **28. 2. 2025** do 14:00 hodin

Podpora bude poskytována až do 30. 6. 2029!

Úplný text výzvy: <https://www.narodniprogramzpz.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=138>

Seznam opatření ke zlepšení kvality ovzduší: https://www.mzp.cz/cz/programy_zlepsovani_kvality_ovzdusi

Dotazy týkající se dotační podpory Národního programu Životní prostředí doporučujeme směřovat na **martin.novosad@sfzp.cz**, dotazy týkající se programů zlepšování kvality ovzduší, podpůrných opatření a revize směrnice směřujte prosím na **vendula.breburdova@mzp.cz**

Děkuji Vám za pozornost

**Ministerstvo životního
prostředí**

**Ministerstvo životního
prostředí**

@mzpcr

**@ministerstvozivotnihopros
tredi**

**@ministerstvo_
zp**